

УДК 336.22(477)

Л. Б. Баранник, доктор економічних наук,
завідувач кафедри оподаткування
та соціального забезпечення
Університету митної справи та фінансів
В. В. Даценко, кандидат економічних наук,
декан економічного факультету
Університету митної справи та фінансів

ФІСКАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто актуальні питання оподаткування в Україні в контексті пошуку і використання фіскальних інструментів, що мають сприяти інноваційно-інвестиційній діяльності підприємств. Досліджено стан податкового навантаження як ключової проблеми існування перекосів у практиці стягнення податків. Проаналізовано динаміку податкових надходжень до зведеного бюджету. Запропоновано ряд подальших векторів руху податкової реформи, зокрема дерегуляції (децентралізації), декриміналізації (боротьби з корупцією), соціальної справедливості (системи прогресивного оподаткування) тощо.

Ключові слова: бюджет; податки; податкова реформа; інноваційно-інвестиційна діяльність; податкові пільги; податкові канікули.

Current issues of taxation in Ukraine are considered in the context of the search and use of fiscal instruments, which should contribute to the innovative and investment activities of enterprises. It is argued that the main thing in improving the state of public finances is the implementation of tax reform aimed at establishing such principles of taxation, combining the idea of both fiscal efficiency and regulatory mechanisms for economic growth. The emphasis was on the need for further reform of the tax legislation, in particular, the improvement of the Tax Code of Ukraine. The state of the tax burden as a key problem of the existence of distortions in the practice of collecting taxes was investigated. The dynamics of tax revenues in the consolidated budget is analyzed. A number of further vectors of the tax reform movement have been proposed, in particular deregulation (decentralization), decriminalization (fighting corruption), social justice (progressive taxation system) etc.

Key words: budget; taxes; tax reform; innovation and investment activity; tax breaks; tax holidays.

Постановка проблеми. Країни, які обрали інноваційну модель розвитку, демонструють значні результати соціально-економічного прогресу. Цим шляхом має прямувати й наша країна. Проблема формування сприятливого інвестиційного

© Л. Б. Баранник, В. В. Даценко, 2017

клімату в Україні стоїть досить гостро. Геополітична ситуація навколо України та необхідність технологічного прориву вимагають нових підходів до державного регулювання, зокрема в сфері підтримки й стимулювання підприємств щодо нововведень в усіх секторах економіки. Нині наша країна суттєво відстає в науково-технічному плані навіть від тих держав, які наприкінці 90-х рр. були далеко позаду України. Якщо глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index), згідно з даними агентства Bloomberg, у 2017 р. дорівнює 37,6 й Україна посідає 50 місце серед 127 країн світу (піднявшись з 56 місця на 6 сходинок), то за індексом інвестиційної привабливості (43,15), за даними Гамбурзького інституту світової економіки, Україна посідає 130 місце серед 174 країн, втративши за рік 41 пункт [1; 2].

Події останніх років в Україні й навколо неї явно не сприяють активному притоку інвестицій ззовні та інвестиційному процесу всередині. Наразі держава не має фінансових ресурсів для розбудови потужної інноваційної інфраструктури в частині надання значної прямої бюджетної підтримки. Отже, потрібно шукати способи акумуляції внутрішніх джерел фінансування інновацій. Будь-яке підприємство потребує фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності та успішної реалізації проектів. Пошук і залучення інвесторів зазвичай буває складним, оскільки власники капіталу мають на меті насамперед отримання прибутку, при цьому якомога швидше й більше. Рентабельність проектів (особливо в наукомістких галузях) часто розрахувати досить складно, для віддачі від них потрібен часовий лаг. Тож на передній план виходить необхідність державного фінансового стимулювання.

Мета статті – з'ясувати, які фіскальні інструменти держави та яким чином вони можуть допомогти вітчизняним підприємствам активізувати інноваційно-інвестиційну діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічному науковому середовищі наразі є багато напрацювань, присвячених тим чи іншим питанням реалізації фінансової політики, особливо в частині її впливу на економічну динаміку. Тема зловоденна для будь-якої країни, у тому числі і нашої. Важливий внесок у дослідження особливостей бюджетно-податкової політики зробили такі вітчизняні вчені як Є. Алімпієв, З. Варналій, О. Василик, Ю. Іванов, Т. Єфименко, А. Крисоватий, І. Луніна, О. Молдован, А. Соколовська, В. Федосов, І. Чугунов, С. Юрій та інші.

Проблемам управління інноваційним розвитком підприємств присвячені праці багатьох учених-економістів, серед яких О. Амоша, А. Гальчинський, В. Геєць, С. Ілляшенко, Н. Краснокутська, Т. Пашута, А. Пересада, Р. Фатхутдінов та ін. Разом з тим слід зазначити, що реалії сьогодення свідчать про необхідність поглиблення підходу до вивчення фіскальної політики з точки зору її сприяння інноваційному розвитку.

Виклад основного матеріалу. У світі використовують переважно два види методів державного стимулювання інвестиційної діяльності – прямі та непрямі. Прямі методи передбачають безпосереднє фінансування проектів за рахунок державних коштів – це бюджетне фінансування, міжбюджетні трансферти, цільові програми, а також гранти. Проте методи фінансування є для держави більш витратними і використовуються в основному в тих галузях, до яких залучення приватного

капіталу практично неможливе через високу капіталомісткість та тривалі строки окупності. Це – атомна енергетика, космічна промисловість, біотехнології, нанотехнології та деякі інші, фінансування яких здійснюється державою у стратегічних цілях.

Непрямі методи передбачають створення державою умов для сприятливого інвестиційного клімату шляхом заохочення ініціатив приватного інвестування через механізми оподаткування і надання державних гарантій по ризикованих інвестиційних проектах.

В умовах складної фінансової ситуації непрямі методи набувають пріоритетного значення. З огляду на тему нашого дослідження, зупинимося на податках, які є основним інструментом фіскальної політики. Згідно з логікою господарського життя взаємовідносини держави та підприємств вибудовуються через податкову політику.

Слід зауважити, що здійснення фіскальної та грошово-кредитної політики в Україні, на нашу думку, лише з великою натяжкою можна назвати задовільною. Результатом реалізації цього є зростання ВВП в 2016 р. [3], зниження ставки рефінансування [4] і податкового навантаження на підприємства, а також стримування темпів інфляції. Щоправда, динаміка ВВП не є стійкою: у I кварталі 2017 р. вже спостерігаємо зменшення темпу зростання до 3 % у порівнянні з 4,8 % у попередньому кварталі. І хоча думки науковців з цього приводу діаметрально різні, тим не менш, політика держави спрямована на фінансове забезпечення стійкого розвитку, важливий напрям якої – модернізація податкової системи й, відповідно, податкової політики.

Кожна країна має свою структуру економіки, власний історичний досвід становлення й функціонування податкової системи, реалізує специфічну бюджетну політику, що позначається на особливостях оподаткування в цій країні та її економічній динаміці. Проте існують загальні принципи господарювання, які набули аксіоматичного характеру. Це, наприклад, зменшення податкового навантаження, застосування податкових пільг і преференцій для підприємств, що запроваджують ноу-хау. Один із найвідоміших економістів світу, професор Вищої школи бізнесу при Чиказькому університеті Артур Лаффер на міжнародному форумі Yalta European Strategy – 2015 зазначав: “Немає нічого важливішого для України, ніж те, яким чином справляються податки. ... Якщо підвищувати податки, це штовхає людей до того, що вони припиняють їх платити, виводять бізнес за межі країни або згортають діяльність. Якщо обкладати збором тих, хто працює, і платити тим, хто не працює, багато хто просто не працюватиме”. Відомий вчений надіслав українцям три месиджі: перший – мінімальне регулювання; другий – уряд не створює процвітання (матеріальних благ) і не пропонує рішення; третій – часто уряд – єдина проблема [5].

В арсеналі державних фіскальних інструментів чільне місце посідають податкові важелі. Зазвичай, це податки, податкові пільги, податкові режими. Вважаємо, що до них можна віднести й податкову культуру суспільства. Основними показниками, які характеризують вплив податкової політики на формування інвестиційного клімату, є загальний рівень оподаткування в країні; стабільність податкового законодавства; кількість податкових платежів на рік; податкове навантаження на стандартне підприємство; витрати на виконання податкових зобов'язань.

Тривалий час в Україні існувала велика кількість податків, що чинила значний податковий тягар на платників. У 2015 р. кількість податків зменшено з 22 до 9. При цьому деякі податки не скасовано, а лише трансформовано за принципом “два в одному”, наприклад, фіксований сільськогосподарський податок став IV групою єдиного податку (ЄП). Аналіз податкового навантаження на економіку протягом 2010–2016 рр. подано в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка рівня податкового навантаження на економіку України в 2010–2016 рр. *

№ з/п	Показники	Роки							Відхилення 2016 від 2010	
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	абсолютне, млрд грн	відносне, %, (приріст, ±)
1	ВВП, млрд грн	1082,6	1316,6	1408,9	1454,9	1566,7	1979,4	2383,2	1300,6	120,14
2	Податкові надходження до зведеного бюджету, млрд грн	234,5	334,7	360,6	354,0	341,0	507,6	650,8	416,3	177,5
3	Частка податків у ВВП, % (гр. 2 / гр. 1 x 100 %)	21,66	25,42	25,59	24,33	21,77	25,6	27,3	5,64	26,0
4	Страхові внески, млрд грн **	119,34	150,21	157,98	166,86	165,92	169,8	111,7	-7,64	-6,4
5	Податкове навантаження на підприємства України, % **	32,7	36,8	30,7	29,5	28,5	18	18	-14,7	-45
6	Темп зростання податкового навантаження, % до попереднього року	-	112,5	83,4	96,1	96,6	63,15	0	-	-

* Джерело: розраховано автором за [3; 6–13].

** Джерело: [14].

Слід зауважити, що податкова реформа на цьому не завершилась. Головним її завданням залишається встановлення таких принципів оподаткування, які поєдну-

вали б ідею як фіскальної ефективності, так і регулятивних механізмів для економічного зростання. В урядових колах триває обговорення концепції реформи в частині встановлення мораторію на внесення змін до податкового законодавства до 2020 р., окрім змін, які стосуються адміністрування та/або поліпшують становище платників податків і зборів; трансфертного ціноутворення; адміністрування; подальшого зниження ставок ряду податків. 16 березня поточного року Верховною Радою України зареєстровано законопроект № 6201 “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо проведення податкової реформи та підвищення інвестиційної привабливості України”, де й пропонується вирішення вищезазначених питань.

В Україні створено потужну правову базу для інноваційного розвитку. Це, зокрема закони “Про інвестиційну діяльність” (1560-12); “Про наукову і науково-технічну діяльність” (1977-12), “Про наукову і науково-технічну експертизу” (51/95-ВР); “Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків” (991-14); “Про спеціальну економічну зону “Яворів” (402-14); “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” (3715-17); “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” (1797-19), які регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Закон України “Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002 р. № 40-IV (далі – Закон № 40-IV) визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки інноваційним шляхом. Головною метою державної інноваційної політики Закон проголошує створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції [15].

Розділ IV Закону № 40-IV регламентує порядок та умови фінансової підтримки суб’єктів інноваційної діяльності, які за змістом відповідають тим, що прийняті більшістю розвинених країн. А розділ V цього Закону про особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності чомусь виключено.

Незважаючи на суттєве методологічне обґрунтування інноваційної моделі економічного розвитку в Україні, ситуація в цій сфері залишається незадовільною. Динаміка впровадження новацій показана в табл. 2. Питома вага підприємств, що займалися інноваціями протягом останніх двох років, складає трохи більше ніж 14 %, у той час, як у 2003 р. їх частка складала 30,6 %. Кількість найменувань упроваджених інноваційних видів продукції на промислових підприємствах за видами економічної діяльності у 2014 р. склала 3661, а в 2015 р. – 3136. Звертає на себе увагу той факт, що у цей період серед новацій кількість машин, устаткування, апаратів і приладів також зменшилась з 1314 до 966 відповідно [11, 4]. І це при тому, що в країні насправді йде війна і держава купляє за кордоном необхідне військове обладнання й техніку, витрачаючи на це величезні бюджетні кошти.

**Динаміка діяльності підприємств, що впроваджували інновації
протягом 2000–2015 рр. [6–10; 16; 17]**

Роки	Відсоток підприємств, що займалися інноваціями (%)	Загальна сума витрат	У тому числі за напрямками						
			дослідження і розробки *	зокрема		придбання нових технологій **	підготовка виробництва для впровадження інновацій ***	придбання машин та обладнання пов'язаних із впровадженням інновацій ****	інші витрати
				внутрішні НДР	зовнішні НДР				
2000	24,6	50 196,6	198,7	–	–	104,9	2321,0	47 136,6	435,4
2001	15,4	14 480,1	1172,4	–	–	51,8	1606,4	11 309,1	340,4
2002	26,8	26 741,6	4181,6	–	–	47,8	11 810,1	5754,8	4947,3
2003	30,6	28 784,9	970,6	–	–	667,0	512,8	24 209,7	2424,8
2004	10,6	15 395,8	685,1	–	–	345,7	2399,6	11 358,9	606,5
2005	9,4	55 701,0	714,0	–	–	12 168,6	2643,5	35 097,0	5077,9
2006	12,5	99 818,5	574,5	–	–	16 305,5	1072,2	79 397,9	2468,4
2007	23,9	355 336,6	8492,4	6344,8	2147,6	379,9	–	34 0971,0	5493,3
2008	16,2	133 751,2	18 832,9	16 914,0	1918,9	326,7	–	111 664,9	2926,7
2009	12,2	336 997,4	3080,5	776,9	2303,6	2865,1	–	329 188,0	1863,8
2010	14,7	90 085,0	1943,3	1617,8	325,5	486,9	–	79 227,4	8427,4
2011	15,8	44 481,4	2470,8	2099,2	371,6	19,6	–	40 745,8	1245,2
2012	18,0	419 277,6	2440,5	1509,3	931,2	63,6	–	347 900,6	68 872,9
2013	19,4	694 945,9	1782,7	988,5	794,2	156,3	–	690 543,6	2463,3
2014	14,2	796 493,5	1073,0	931,9	141,1	115,7	–	788 728,3	6576,5
2015	14,7	575 261,6	2398,5	2184,2	214,3	–	–	554 508,2	18 354,9

* З 2007 р. сума внутрішніх та зовнішніх НДР.

** З 2007 р. набуття інших зовнішніх знань.

*** З 2007 р. показник зараховано до інших витрат.

**** З 2007 р. придбання машин, обладнання та програмного забезпечення.

Цілоком слушно звернутись до зарубіжного досвіду саме тих країн, які мають успішні результати з погляду використання фіскальних інструментів для цілей інноваційного розвитку. Як зазначають фахівці компанії “Ернст & Янг”, у світовій практиці стимулювання фіскальна політика країн реалізується в таких напрямках, як прискорена амортизація; зниження ставок, за якими оподатковуються доходи юридичних осіб; податковий кредит, який створює додаткові стимули для компаній, що інвестують в інновації, і тих, що займаються науковими розробками; зміни в системі непрямого оподаткування для підтримки попиту шляхом зниження вартості товарів і послуг; зміни в системі прямого оподаткування доходів фізичних осіб з метою зростання сукупного попиту шляхом збільшення заробітної плати, що залишається після оподаткування, особливо платників податків із низьким і середнім рівнем доходів [18].

Поширеними методами у світі є надання податкових пільг, пов'язаних із реалізацією інноваційних проектів або діяльністю інноваційних організацій, та створення спеціальних податкових режимів підтримки інноваційної діяльності в рамках технопарків.

Пільгою є “податкові канікули”. Їх зміст полягає в тому, що суб'єкт господарювання звільняється на визначений час від сплати окремих видів податків або податків загалом при дотриманні певних умов. Це дозволяє тимчасово зменшити податкове навантаження на таких платників та дає їм змогу вивільнити певну суму коштів для розвитку підприємницької діяльності. Застосування механізму “податкових канікул” для податкового стимулювання інноваційної діяльності може бути реалізовано двома способами: 1) податкова підтримка інноваційних підприємств, 2) тимчасове виведення з-під оподаткування прибутку від реалізації інноваційних проектів. У першому випадку пільга надається виключно тим підприємствам, які за своїми ознаками відповідають визначенню інноваційних. При застосуванні такої пільги основна проблема – встановлення чітких і прозорих критеріїв “інноваційності”. Крім того, бажано встановлення обмежень щодо цільового використання вивільнених внаслідок надання пільги коштів [19, 13–14]. Одержувачами такої пільги можуть бути будь-які підприємства, що реалізують інноваційні проекти. Щоправда, під “податкові канікули” підпадає тільки прибуток від реалізації саме того проекту, на який поширюється пільга. Уряд США для стимулювання розвитку систем електронної комерції надає особливі податкові пільги інноваційним фірмам. Такий механізм потребує чіткого законодавчого врегулювання в частині визначення критеріїв інноваційних проектів (інноваційних організацій) та ведення окремого податкового обліку (що пов'язано з додатковими витратами платників). Тому ця пільга досі не набула значного поширення.

Вітчизняне законодавство вже визначило багато питань такого характеру. За Законом № 40-IV, до інновацій належать новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [15].

Державне статистичне видання, присвячене інноваційній діяльності в Україні, дає такі пояснення щодо того, що є інновацією та яке підприємство чи організація вважається інноваційним.

Підприємство (організація) вважається інноваційним, якщо воно впровадило будь-яку інновацію за період часу, визначений при обстеженні, й якщо виводить інновацію першим на свій ринок. Під ринком розуміють уявлення самого підприємства (організації) про ринок, де воно діє, і який може складатися з власне підприємства, що звітує, в сукупності з його конкурентами, можливо, з урахуванням географічного аспекту чи типової серії продуктів. Під географічним аспектом мається на увазі ринок, до якого можуть входити як вітчизняні, так і міжнародні підприємства [17, 255].

За кордоном інноваційним підприємствам широко надаються податкові інноваційні пільги. Це пов'язано з тим, що поряд із специфічними пільгами, характерними саме для цих суб'єктів господарювання, в державному податковому регулю-

ванні їх діяльності широке застосування знаходять пільги, які успішно виправдали себе як засоби податкової підтримки інновацій, що здійснюються неспеціалізованими підприємствами [19, 14].

Що стосується спеціальних режимів оподаткування інноваційної діяльності, то найпоширеніші з них – технопарки. Залежно від їх специфіки застосовуються різні комбінації з наведених пільг одночасно з використанням регулюючих механізмів непрямого оподаткування (ПДВ та мита). Усі податкові пільги інноваційної спрямованості можна розподілити на прямі (безпосередньо спрямовані на стимулювання інноваційної активності) та непрямі (спрямовані на інші цілі, наприклад, на залучення інвестицій, створення нових робочих місць тощо), при застосуванні яких стимулювання інновацій виступає одним із можливих додаткових ефектів.

Важливим є зниження ставок податку на прибуток інноваційних підприємств та організацій, що виконують науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (далі – НДДКР). Зокрема, повне звільнення підприємств та організацій від оподаткування прибутку від НДДКР без обмеження часу дії цієї пільги застосовується в Туреччині. У Греції повне звільнення від податку на прибуток мають проектні та конструкторські фірми, що виконують проекти за межами країни. У Франції ця пільга для інноваційних підприємств – цілком логічне продовження “податкових канікул”: протягом двох наступних років податок сплачується за половинною ставкою. У Люксембурзі застосовується знижена до 25 % ставка для оподаткування прибутків нового бізнесу та нової діяльності упродовж 8 років, причому розмір ставки визначається обсягами інвестицій в основні фонди [17].

Поширеним інструментом є прискорена амортизація, яка означає зменшення податкових зобов'язань за податком на прибуток. Механізм впливу прискореної амортизації на інвестиційну активність підприємства полягає в тому, що підвищені норми та скорочений (у порівнянні зі звичайним порядком) період амортизації дозволяють платникові збільшити в кожному податковому періоді використання таких основних фондів нарахованої суми амортизації, що зменшує об'єкт оподаткування. Однак податковий вигравш підприємства-інвестора несуттєвий, оскільки сума податкової економії зумовлюється різницею суми амортизації порівняно зі звичайним порядком і помноженої на ставку податку на прибуток. Так, при 25-відсотковій ставці зниження податкових зобов'язань становить лише 1/4 суми збільшення амортизаційних відрахувань у зв'язку із застосуванням прискореного методу [19, 15]. Отже, і цей метод не є досконалим.

Перелік прийомів і методів впливу на інноваційно-інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання, що використовуються за кордоном, можна продовжити. Звичайно, що кожна країна використовує ті фіскальні інструменти і напрями стимулювання, які більшою мірою найприйнятніші з погляду виконання стратегічних завдань сучасного етапу розвитку. А науково-технічний прогрес, безперечно, відноситься саме до таких.

Україна не стоїть осторонь цих процесів. Податкове законодавство постійно вдосконалюється, інша річ – наскільки це успішно мотивує підприємства. Відомо, що у 2003 р. ставка податку на прибуток підприємств була зменшена з 30 до 25 %. Як свідчать фахівці Міністерства фінансів України, це дозволило збільшити майже

на 2 млрд грн суму коштів, які залишились у розпорядженні товаровиробників [20, 24]. Однак вивільнені кошти не стали значним джерелом розвитку підприємств. У 2004–2005 рр. інвестиції в основний капітал за рахунок власних коштів суб'єктів господарювання знизилися з 61,4 до 57,4 % загального обсягу інвестицій (це відбувалося на тлі зниження темпів зростання інвестицій в основний капітал з 148,4 % у 2004 р. до 123 % у 2005 р.) [21, 50].

Дані, наведені у табл. 2 цієї статті, також свідчать, що податки поки що не мають першорядного впливу на формування інвестиційного клімату в Україні. Тому подальше реформування податкової системи має відбуватись комплексно у напрямі її спрощення та адаптації до стандартів ЄС.

Нещодавно відповідні зміни внесені до п. 43 підрозділу 4 р. XX “Перехідні положення” ПКУ (п. 2 ст. 135 Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні” від 21.12.2016 р. № 1797-VIII, далі – Закон № 1797).

Наприклад, що стосується амортизації, то платники податку на прибуток матимуть можливість використовувати під час розрахунку амортизації за прямолінійним методом щодо основних засобів 4 групи, починаючи з 1 січня 2017 р., мінімально допустимий строк амортизації, який дорівнює 2 роки, якщо витрати на придбання таких основних засобів понесені (нараховані) платником податків після 01.01.2017 р. і в разі, якщо для таких основних засобів одночасно виконуються такі вимоги:

- основні засоби не були введені в експлуатацію та не використовувалися на території України;
- основні засоби введені в експлуатацію в межах одного з податкових (звітних) періодів, починаючи з 1 січня 2017 р. до 31 грудня 2018 р.;
- основні засоби використовуються у власній господарській діяльності та не продаються або не надаються в оренду іншим особам (за винятком платників податків, основним видом діяльності яких є послуги з надання в оренду майна).

Якщо ці вимоги не будуть дотримані до закінчення періоду нарахування амортизації з використанням мінімально допустимого строку (2 роки), починаючи з дати введення їх в експлуатацію, платник податку в податковому (звітному) періоді, в якому відбувся факт невикористання основних засобів у власній господарській діяльності або їх продаж, зобов'язаний буде:

- збільшити фінансовий результат до оподаткування на суму нарахованої амортизації основних засобів відповідно до цієї норми протягом податкових (звітних) періодів, в яких здійснювалося нарахування амортизації із застосуванням мінімально допустимих строків амортизації основних засобів, визначених у цій нормі;
- зменшити фінансовий результат до оподаткування на суму розрахованої амортизації таких основних засобів згідно з п. 138.3 ПКУ за відповідні податкові (звітні) періоди.

Під час застосування цієї пільгової норми п. 138.3 ПКУ не застосовується в частині нарахування амортизації відповідно до встановлених мінімально допустимих строків амортизації основних засобів. У разі проведення реорганізації чи відділення право на застосування мінімально допустимих строків амортизації основ-

них засобів, визначених у цьому пункті, переходить до правонаступника (ів) відповідно до частки капітальних інвестицій, отриманих таким правонаступником (ами) згідно з розподільчим балансом або передавальним актом.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, стале економічне зростання не може відбуватись без активного інноваційного процесу. Важливе значення при цьому має вдосконалення податкової політики, її адаптація до змін в системі господарювання, у тому числі ведення бізнесу. Можна стверджувати, що український уряд робить певні кроки у бік стимулювання підприємств до інноваційно-інвестиційної діяльності. Проведений аналіз статистичних даних та численні опитування підприємців свідчать про те, що кількість заходів, спрямованих лише на покращання інвестиційного клімату через надання податкових пільг і створення спеціальних пільгових режимів, загалом недостатня. Подальшими векторами руху податкової реформи, мають стати зокрема дерегуляція (децентралізація), декриміналізація (боротьба з корупцією), соціальна справедливість (запровадження системи прогресивного оподаткування) і, нарешті, політична воля для того, щоб ці новації в практиці оподаткування відбулися. Нинішня ситуація із покращенням організації практики оподаткування має підкріплюватися реформою судової системи, розвитком ринкових форм просування та запровадження нових ідей через механізм конкуренції, зміною концепції підготовки кадрів для потреб національної економіки.

Список використаних джерел:

1. Explore the Interactive Database of the GPI 2017 Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>
2. BDO IBC Overall ranking [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index>
3. Валовой внутренний продукт Украины в 2016 году [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/index/gdp> ; Фінансовий портал. Мінфін України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/budget>
4. Учетная ставка НБУ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://index.minfin.com.ua/index/rate>
5. Американський реформатор розповів, як перетворити Україну на заможну країну [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nv.ua/ukr/publications/amerikanskij-reformator-rozpoviv-jak-peretvoriti-ukrajinu-na-protsvitajuchu-krajinu-71425.html>
6. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2010 рік [Електронний ресурс] / Щербина І. Ф., Рудик А. Ю., Зубенко В. В. та ін. – Режим доступу : [http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr\(1\).Pdf](http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2010_Monitoring_ukr(1).Pdf)
7. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2011 рік [Електронний ресурс] / Щербина І. Ф., Рудик А. Ю., Зубенко В. В. та ін. – Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Budget-Monitor/KV_IV_2011_Monitoring_ukr.pdf
8. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2012 рік [Електронний ресурс] / Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін. – Режим доступу :

http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quarter%202012/KV_IV_2012_Monitoring_ukr.pdf

9. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2013 рік [Електронний ресурс] / Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін. – Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitor%20Quarter%202013/KV_IV_2013_Monitoring_ukr.pdf

10. Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2014 рік [Електронний ресурс] / Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін. – Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202014/ukr/KV_IV_2014_Monitoring_ukr.pdf

11. Офіційний сайт ДФС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/nahodjennya-podatkiv-i-zboriv--obovyaz/nahodjennya-podatkiv-i-zboriv>

12. Ukraine Corporate Tax Rate [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://tradingeconomics.com/ukraine/corporate-tax-rate>

13. Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cost.ua/budget/revenue/pension>

14. Баранова В. Г. Вплив податкового навантаження на розвиток підприємництва [Електронний ресурс] / В. Г. Баранова, О. Е. Дубовик. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jsui/bitstream/pdf>

15. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

16. Статистичний щорічник України за 2014 рік [Електронний ресурс] / за ред. О. Г. Осауленка. – К. : Август Трейд, 2015. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com>

17. Наукова та інноваційна діяльність : стат. зб. – К. : Державна служба статистики, 2016. – 257 с.

18. Tax policy plays a vital role in economic stimulus activities [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ey.com/GL/en/Newsroom/News-releases/Media--Press-Release-Tax-policy-plays-a-vital-role-in-economic-stimulus-activities>

19. Марченко О. Напрями податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / О. Марченко, В. Ткаченко. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/econ_2013_1_9.pdf

20. Буковинський С. А. Бюджет розвитку та пріоритети бюджетних інвестицій / С. А. Буковинський, В. А. Комаров // Фінанси України. – 2004. – № 9. – С. 3–19.

21. Мельник В. М. Вплив бюджетно-податкового регулювання на розвиток промислового виробництва в Україні / В. М. Мельник, Г. С. Мельничук // Фінанси України. – 2008. – № 12. – С. 44–52.